

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วม
ของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

กนกวรรณ สุ่มพวง^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 128 คน ด้วยวิธีเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krecie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจ อยู่ในระดับมาก 2. ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และ3) ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถอธิบายการผันแปรในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้ประมาณร้อยละ 49

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการ , การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ , ภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจ

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

*ผู้เขียนหลัก e – mail : Parawatee_hp@hotmail.com

ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE COLLABORATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE COMMUNITIES'S PARTICIPATION IN ACADEMIC ADMINISTRATION OF THE SCHOOLS UNDER AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Kanokwan Sumpoung^{1*}

Abstract

This research aimed to 1. study the collaborative leadership of administrators under Ayutthaya Primary Educational Service Area office 1. 2. study the community participation in an academic administration of the schools under Ayutthaya Primary Educational Service Area office 1 and 3. analyze the relationship between collaborative leadership of the administrators and community participation in an academic administration of the schools under Ayutthaya Primary Educational Service Area office 1. In this study, the samples comprised of 128 administrators of Ayutthaya Primary Educational service area office 1. The instrument was a rating 5 point scale questionnaire. Statistical analysis was performed in terms of percentage, means, standard deviation and Pearson's product moment coefficient of correlation.

The results were 1.The administrators had high level of collaborative leadership 2. The community had high participation in and academic administration of the schools and 3. The relations between collaborative leadership and community participation in academic administration of the schools were positive and had a statistical significance at 0.05. It showed that administrators who had high level of collaborative leadership would also have high level of community participation in an academic administration of the schools could explain the variation of community participation in an academic administration of the schools which was about 49%.

Keywords : analysis of the relationship , collaborative leadership , community participation in academic administration

¹ Student of Master of Educational Administration Phranakhon Sri Ayutthaya Rajabhat University.

* Corresponding author, e – mail : Parawatee_hp@hotmail.com

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขและเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้ระบุถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ในมาตราต่างๆ อาทิเช่น หมวดที่ 4 มาตรา 29 กำหนดให้บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัด และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบริการทรัพยากรต่างๆ ให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัตินี้สนับสนุนการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น โดยเอื้อให้สถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม ชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนและหน่วยงานอื่นๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ.2540 การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ.2545) นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดการขับเคลื่อนนโยบายโดยใช้กลยุทธ์ส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลยุทธ์ข้อที่ 5 กลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ภาคเอกชน และ ท้องถิ่นในการจัดการศึกษา และการยกระดับการบริหารจัดการให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล บุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกส่วนเริ่มตั้งแต่ครู นักเรียน นักการภารโรง ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อทำให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามหลักสูตรของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด อันจะส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนเป็นหลัก โดยมีขอบข่ายการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จึงได้ขับเคลื่อนนโยบายให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมโดยมีเป้าหมายการปฏิบัติให้ ถึงครู ถึงเด็ก ถึงโรงเรียน และถึงประชาชน โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้เข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคล เชื่อมโยงความร่วมมือกับสถาบันต่างๆในสังคม นำความสัมพันธ์พื้นฐานของ บ้าน วัด โรงเรียน เข้ามาเป็นเครือข่ายการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานของสถานศึกษา แต่จากภาพรวมการประเมินผลด้านการบริหารงานวิชาการ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่าในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดนั้น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานวิชาการของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงเห็นว่าสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานของสถานศึกษาโดยเฉพาะงานวิชาการ ซึ่งการส่งเสริมดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการที่จะใช้ภาวะผู้นำของตนไปพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษา

ภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจ เป็นรูปแบบของภาวะผู้นำแบบหนึ่งซึ่งผู้นำจะมีลักษณะเป็นผู้เอื้ออำนวยต่อการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ร่วมแบ่งปันวิสัยทัศน์ซึ่งกันและกันในสถานศึกษา และสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อผลประโยชน์ต่อส่วนรวมร่วมกัน โดยภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจ ถูกนำมาใช้ในวงการศึกษาของประเทนิวซีแลนด์ เมื่อปี ค.ศ. 1980 ซึ่งในปีนี้ ประเทศนิวซีแลนด์ได้ปฏิรูปการศึกษา ให้สถานศึกษาเป็นองค์กรนิติบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจบริหารกิจกรรมของสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจเพื่อจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษา ที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต และนำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข รวมทั้งต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริหารจัดการของสถานศึกษาในทุกภาคส่วน (Olssen & Morris Mathew. 1997: 8)

จากสภาพปัญหาและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อนำผลวิจัยไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียน พัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และ พัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 188 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 128 คน ด้วยวิธีเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krecie and Morgan)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการมีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจข้อมูลเรื่อง ภูมิการศึกษา ประสบการณ์การบริหารและวิทยฐานะ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 รูปแบบของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 รูปแบบของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการจัดส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 128 ฉบับ และนัดหมายวันมารับแบบสอบถามคืน ได้รับกลับคืนมา จำนวน 128 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา พิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว จึงนำไปประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นซึ่งเป็นการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยตามวัตถุประสงค์
 - 2.1 วิเคราะห์ภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 - 2.2 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 - 2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ69.50) อายุ 50 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ51.60) ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี(ร้อยละ64.80) และประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา 30 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 57.80)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

ภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 มีส่วนเบี่ยงเบนรอบค่าเฉลี่ย 4.32 ± 0.47 ข้อมูลมีการแจกแจงเป็นเบ้ทางลบ ความโด่งของการแจกแจงสูงกว่าความโด่งปกติ

ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ย 4.25 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรอบค่าเฉลี่ย 4.25 ± 0.49 ข้อมูลมีการแจกแจงเป็นเบ้ทางลบ ความโด่งของการแจกแจงสูงกว่าความโด่งปกติ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและค่าสัมประสิทธิ์การกำหนด ระหว่างภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ค่าสัมประสิทธิ์ของการกำหนด (r)
ภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	0.702	0.493

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสัมพันธ์ที่พบอยู่ในปริมาณปานกลางและเป็นไปในทางบวก (0.702) โดยค่าของตัวแปรทั้งสองมีความผันแปรร่วมกันประมาณร้อยละ 49 ซึ่งหมายความว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจมาก มีแนวโน้มว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามาก และผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจน้อย มีแนวโน้มว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาน้อย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากปัจจุบันมีการจัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษาทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการอยู่เสมอ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหมั่นพัฒนาและเสริมสร้างตนเองให้มีภาวะผู้นำ เสริมสร้างตนเองให้มีศักยภาพในการบริหารโรงเรียนจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจอยู่ในระดับมาก

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนะ พงศ์สุวรรณ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอปากท่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงความ เป็นปัจเจกบุคคลและการสร้างแรงบันดาลใจ อยู่ในระดับมาก ส่วนการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์และการ

กระตุ้นทางปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง 2. การกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การให้อิสระในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก การจัดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่การบริหารงานวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง 3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบางพลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 มีความสัมพันธ์กันในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขามนตร์ แยมเจริญกิจ (2554) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และเขต 2 พบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาประเภทที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาประเภทที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาประเภทที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและเป็นความสัมพันธ์ทางบวก ยกเว้นด้านการเป็นแบบอย่างกับการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และ 4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาประเภทที่ 1 ได้แก่ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ ด้านการเป็นแบบอย่าง และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ

2. ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนอาจเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน ในฐานะที่โรงเรียนมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาให้นักเรียนซึ่งเป็นลูกหลานของชุมชนมีความรู้ และยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้เป็นไปด้วยความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชิต ชันขวา (2550) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ วิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไปมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครู เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของดิเรก อนันต์(2556) ซึ่งได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่ล้านจำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านวิชาการ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการภายในสถานศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ มากกว่าคณะกรรมการภายนอกสถานศึกษา

3. ภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจ ของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจมาก ก็จะมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามากด้วยโดยภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษานั้น สามารถอธิบายการผันแปรกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้ประมาณร้อยละ 49 อันเนื่องมาจากภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจเป็นภาวะผู้นำที่เน้นการบริหารงานสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทอย่างเต็มที่ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจมาก จะสามารถโน้มน้าวชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขามนตร์ แยมเจริญกิจ (2554) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในสถานศึกษาประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และเขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับ การมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาประเภทที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและเป็นความสัมพันธ์ทางบวก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟิลิป ฮอลลิงเกอร์ และ โรนัลด์ (2010) ซึ่งได้ศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจและผลกระทบของภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจ ในการปรับปรุงโรงเรียน และ ยกระดับผลสัมฤทธิ์การอ่านของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารอยู่ในระดับสูงจะส่งผลกระทบโดยตรงอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงความสามารถทางวิชาการ และ ส่งผลกระทบทางอ้อมต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านของนักเรียนให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างตนเอง ให้มีภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจกระจายอำนาจในการทำงาน ให้เกิดขึ้นกับครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านการศึกษา ด้านส่วนตัว-สังคม และด้านอาชีพ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะของงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำ แบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเชิงคุณภาพ

2.3 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชนะ พงศ์สุวรรณ. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอปากท่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต1.สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดิเรก อนันต์. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1.สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนิเวศน์.
- วิทยากร เชียงกุล. (2553). แนวคิดการปฏิรูปการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 6 กันยายน2556.
จาก <http://www.moe.go.th>.
- สวัสดี แก้วชนะ. (2550).บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมชิต ชันขวา. (2550). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2549). จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อการขับเคลื่อนหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สุขามนตร์ แยมเจริญ. (2554). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาประเภทที่1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1และเขต 2 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- Philip Hallinger & Ronald H.Heck. (2010). Distributed leadership: democracy or delivery?.
Journal of Educational Administration. 46(2).
- Olssen, M. & Matthews, K.M. (1997). Education policy in New Zealand: the 1990s and beyond.
Palmerston North: Dunmore Press.